

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXXV/
VOLUME XXXIV

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

Štev.: 6
No.: 6

Našim mučencem v spomin

Spet se bližajo dnevi, ko bo na vsako misel pripet spomin na veliko krivico, katero so nam storili. To je spomin na tisto nepozabno pomlad, ko je vse hrepenelo po miru in svobodi, a se je to hrepenje sprevrglo v mučenje, smrt in nešteto nebla goslovljenih grobov. Letos bo ta spomin še posebno težak, ker z gotovostjo vemo, da so bili naši domobranci izdani in zverinsko pomorjeni samo za koristi komunistične partije. Ti cilji so tedaj zahtevali, da se je za vrnitev 12 tisoč domobran- cev partija odpovedala sloven- ski Koroški, obenem pa je s svo- jimi pretiranimi zahtevami izgubila Benečijo, Trst in Goriško.

S to kramarsko kupčijo je partija dokazala, da ji nikoli ni bilo za svobodo slovenkega naroda, ampak je šlo vedno sa- mo za oblast in uničenje svojih idejnih nasprotnikov. To zad- nje so dosegli šele po koncu vojne, dasi so to tajno posku- šali že med revolucijo, vsaj dva- krat pa uradno: ob razpadu Ita- lije in tik pred koncem vojne. Lahom so obljubljali pristo pot domov, če jim izroče razorože- ne vaške stražarje, Nemcem pa so dajali podobna zagotovila, če jim izroče domobrance. V obeh slučajih ni bilo nobenega vprašanja o zločinu in kazno- vanju okupatorja; vsega so bilo krivi le naši svobodnjaki, ki so se uprli, ker so hoteli živeti. V septembru 1943 je to podlo kup- čijo preprečila zavednost slo- venskih oficirjev, ki laško-par- tizanskemu bratstvu niso zau- pali in so naredili izpad iz pasti, V Nemcih pa je ostalo še toliko vojaške časti, da so, menda na povelje od zgoraj, odklonili tako nizkotno ponudbo. Šele ko so krvoloki našega naroda prišli v stik z zapadnimi zavez- niki, so lahko uresničili svoj re- volucionarni načrt. Skupaj so naredili načrt za izdajo, dogo- vorno so jih z zvičajo vrnili, da so jih mogli komunisti brez sodbje pobiti. Potem so narodu zavezali usta, da o tem zločinu ni smel govoriti, zapadni svet pa, ki se je zavedal strašne so- krivde, je hitel uničevati doku- mente, da bi vse ostalo skrito pred zgodovino.

Mi pa smo od prvega dne vedeli za ta nečloveški zločin in ga že vsa leta razkrivamo, ker verujemo v pravico in ker smo svojim soborcem na tisti zadnji poti obljubili zvestobo. Zdaj resnica prihaja na dan: po radiu, televiziji in časopisih. Mnogi bi ji še vedno radi zaus- tavili pot, a za resnico ni več nobenih meja. V tenkih prame-

nih svetlika v temo naših dni, kot kaplje krvi pada na razbiča- ne dni revolucije, liže po ožga- nih domačijah in razvalinah človeških src in bo iskala, raz- jedala in umivala, dokler ne bo opran najbolj skrit umor in bo poravnana poslednja krivica.

Devetintrideset spomladi je že odcvetelo od tistega leta, a vse skupaj z vso pisano lepoto ne morejo izbrusiti vtisov in za- dušiti spominov na dni, ko so zločince proglašali za heroje in je kri tekla v potokih, ko so po- kopavali našo svobodo. Mnogi trdijo, da čas celi rane in briše neljube spomine. Nekateri... morda? v našem primeru to ne drži, kajti greh je bil prevelik in zločin tako nečloveški, da se bo kot ostuden madež držal vseh, ki so zanj odgovorni.

Vedno pogosteje se vračajo spomini, ki kot dobri znanci vabijo v svoj mir in govore brez besed. Strmim v veličastno oz- vezdje večernega neba in - vidim človekovo revščino in njegov napuh. Cvetoče drevje za hišo, samotna cvetica pod grmom, nepomembna trava ob vodi - vse govori o večnem U- metniku, ki vse vodi in vlada. Postaja mi nerazumljivo, zakaj je toliko ljudi, ki svojega Boga ne priznavajo, čeravno je v Njem obseženo vse. Tudi na stvari in dogodke okoli sebe gledam drugače kot tiste ne- srečne pomladi; ostala mi je le vera, več upam, tu in tam kakš- no stvar tudi bolje razumem. Kljub temu pa se še vedno ponavlja tisto veliko vprašanje: Zakaj? Kako je mogoče?

Zakaj se je ravno nad našim narodom, ki je bil veren, ki je iz vsega srca ljubil svoj dom in svobodo, ki umora, tatvine, kletve in hudobije skoro ni poznal, ki je samo delal in molil - razdivjala revolucija v tako kr- vavi obliki?

Kako je vendar mogoče, da je sosed mogel ubiti sosedu, sin očeta, sestra brata, ko so vsi vedeli, da je bila žrtev nedol- žna, da vsi zaznamovani „zločinci in izdajalci“ niso ni- kogar izdali, nikomur prizadeli kaj hudega, da bi s tem zaslužili smrt. Šli so še dalje, do skrajnih meja satanskega mučenja... Naslajali so se ob smrtnem strahu nmučenih, dokler jih smrt ni rešila trpljenja.

Kdo bo kdaj mogel opisati vse trpljenje, kdo bo preštel vse žrtve?

Oznanjali so in še zdaj govo- re, da je bil to „boj za svobodo slovenskega naroda“. Tudi trditev, da je bila revolucija po- trebna, ker je bil stari red krivi- čen in nečloveški.

Kaj je revolucija prinesla, ve- mo vsi, razen tistih, ki tega no- čejo vedeti. Z „zmago“ revolu- cij je bilo konec svobode. Ko- munisti sami priznavajo, da je šlo samo za oblast. Toda o tem lahko govore samo do konca vojne, ko so sovražnosti prene- hale in so samo s pomočjo kominterne in zapadnih zavez- nikov prišli na oblast proti volji naroda. Po vojni so brez sodbje pobijali zvezane domobrance in druge idejne nasprotnike. To pa ni več „boj za oblast“, am- pak najbolj barbarski množič- ni umor, kar jih človeška zgo- dovina pozna.

Kje je zdaj tista svoboda, ka- tero so tako glasno zahtevali? Ali ni vse od prvega dne do danes le propagandna vaba za koristna budala? Po eni strani še vedno proslavljajo revolu- cijo, obenem pa uradno ne priz- najo druge strani in se o pomorjenih ne sme govoriti. Verni ljudje so postali drugo- razredni državljani. Zadnja leta hočejo Slovence načrtno uni- čiti s priseljivanjem južnih brat- tov in zapostavljanjem sloven- skega jezika po šolah, ki je najbolj bistvena vrednota vsa- kega naroda. Komunistična „svoboda“ torej pomeni od- vzem verske svobode in uni- čenje slovenskega jezika. Vse kaže, da so v tej gonji šli preda- leč, kajti celo nekateri komu- nisti so odprli oči, dali so misliti tudi študentom, kar je za vsako oblast slabo znamenje. Vere in narodnih posebnosti Slovenci tudi v tej razbičani dobi ne damo! Te svetlinje je naš narod ohranil skozi 14 stoletij, preži- vel je germanske in romanske napade, odbijal je Turke in se otrešel graščakov, zato smemo ob misli na strašno razdejanje in prelivanje krvi upati, da bo narod prav po tej veliki žrtvi zmagal in dočkal svobodo, ki bo vredna teh velikih žrtev.

Ne vprašujmo: kdaj in kako pride rešitev. Vemo in prepri- čani smo, da je svoboda na pohodu, ker na krvi ni obstala še nobena oblast. Zberimo vse dobro, kar ga je v poštenih lju- deh; združimo lepoto naših gora in ravnin; poiščimo trplje- nje in žrtve tistih, ki so bili mučeni za naš dom in rod; vse skupaj pa povežimo s trakom zvestobe ter kot velik slovenski pušelj položimo na znane in neznane grobove.

Mirneje bodo počivali naši pokojni. Lažje bo tudi živim, ki čakamo velikega dne, ko se bo razodela resnica.

S. P.

Z izvolitvijo g. J. Turnerja za novega voditelja liberalne stranke, je ta postal istočasno novi ministerski predsednik Kanade. Čes- titkam se pridružuje tudi naš list!

Domobranci „zastrupljajo“ vodo...

Zvedeli smo, da je voda po mnogih vaseh pod Krimom okužena in je zbolelo že nad 200 ljudi. Prizadete so vasi: Ig, Staje, Kot. Iška vas in druge. Živina se vode ne dotakne, So- la je zaprta in pouka že dolgo ni...

Znano je, da so na Sv. Ane dan 1945 z lga odpeljali proti Mokrcu večje število tovarnja- kov, napolnjenih z domobranci in civilisti. Prej so jih zasliševali na lgu in je bilo iz hiš, kjer so bili zaprti, strašno vpitje. To so bili vrnjeni domobranci in tisti,

ki so ostali doma pa so jih po- brali po vaseh okoli Ljubljane. Že med vojno so imeli partizani v Mačkovcu svoje zloglasno ta- borišče, kjer so pobijali svoje žrtve.

Kakor prvo leto [1945], ko je Brezarjevo brezno pod Toškim celom bilo vir zastrupljene vode po vaseh nad Ljubljano, tako zdaj izžanski komunisti prejema plačilo za svoj zlo- čin. Mrtvi domobranci jim ne dajo miru. Zdaj gnijejo njihove kosti.

Iz pisma

Vabimo Vas, da se v nedeljo 28. julija 1984 udeležite PRAZNOVANJA

25. Slovenskega dne

ki ga bomo posvetili slovenski besedi in nje ohranitvi. Praznovanje tega jubilejnega dne bo na slovenskem leto- višču pri Boltonu.

„Z Bogom začni vsako delo, pa bo lep uspeh imelo!“ Ob enajsti uri dopoldne bo sveta maša za vse žive in mrtve Slovence.

Po kosilu se bomo zbrali „pri kapelici“ in bomo ob 2 uri začeli s kulturnim programom. Vodila ga bo gospa Helena Ambrožič-Golobova. Slavnostni govornik bo uni- verzitetni profesor dr. Peter Remec. Na programu so: pesmi, klena beseda, narodni plesi, telovadba.

Hvaležni za svobodo in blagostanje v novi domovini, se bomo Slovenci ta dan priključili spominskim proslavam 200 letnice Ontarija in 150 letnice mesta Toronta in bomo pokazali pripravljenost graditi tej domovini še lepšo bo- dočnost.

Najlepše povabljeni, k veselemu praznovanju! Slovensko-kanadski svet Slovenian Council of Canada

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates

\$12.00 per year

\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 100.- kruzairov, za Anglijo 60.- šillingov, za Avstrijo 160 šillingov, za Avstralijo 10.- avstr., 1. za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1000.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti s mišljenjem uredništva in izdajatelja.
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Tretji slovenski športni pohod — Walkathon —

Klub slovenskih lovcev in ribičev je skupno s Pripravljalnim odborom za slovenski starostni dom Lipa organiziral in v nedeljo 20. maja letos izvedel že tretji pohod po znani poti od Boltona do lovskega doma pri Allistonu. Ta širokopotezna dobrodelna akcija pritegne k delu za bližnjega predvsem mladino celotne slovenske torontske skupnosti, kar je gotovo velikega pomena za zdravo rast in medsebojno povezanost naših bodočih rodov.

Plemeniti namen, dobra volja in odlične organizacijske sposobnosti prirediteljev so poročstvo uspešnih športnih pohodov. Predsednik lovskega društva Jože Avsenik, predsednik finančnega odseka pri Pripravljalnem odboru za Dom Lipa Lojze Babič, Miro Rak, prvi ustvarjalec walkathona, morejo z zadovoljstvom gledati na dobro opravljeno delo.

Kljub pričakovanju večje udeležbe na letošnjem pohodu, je skupno število udeležencev le dvestosedem (lansko leto nad dvestotrideset). Obljubljena vsota darov je večja od lanske in po prvem štetju znasa dvainštirideset tisoč dolarjev (lansko leto šestinštirideset tisoč). Letošnji dobrotniki so bili številnejši in bolj radodarni. Vreme je bilo odlično: nič strahu pred dežjem, soparo in vročino. Na ravnini, ki se odpira pod lovskim domom je severozapadni veter prijetno božal in hladil potnike, ki so do tretje ure že vsi prehodili svoje izbrane razdalje. Najgostejša je bila desetikilometrski pot, drugi so se odločili za dvajset, trideset km. Dvajset junakov je nastopilo petdesetkilometrsko daljavo zjutraj od četrte do pete ure. Trije fantje Janez Adamič, Pavel Cerar in Janko Ženj pa so za starostni dom in sebi v ponos stopili na pot že v soboto zvečer in od mestne torontske hiše nadaljevali do Bol-

tona, preko Loretto, Evereta do končnega cilja pri lovsekm domu in dokazali pomehkuženemu in razuzdanemu svetu kaj zmora zdrav duh v zdravem telesu.

Po tretje uri je voditelj walkathona Miro Rak na dvorišču pri domu zbral vso številno družbo, razglasil najvažnejše ugotovitve o poteku te prireditve, razdelil nagrade, se zahvalil vsem sodelavcem in pomočnikom, predvsem prijateljem Avseniku, Babiču, Blatniku, gospem Avsenik, Rak in Gregorič, ki so vodile registracijo udeležencev walkathona, vsem, ki so potnike spremljali in jim nudili potrebno pomoč. Posebna zahvala naši mladini, ki se tako rada odzove temu izrednemu klicu za pomoč bližnjemu. In če nikjer drugje, je v tem vsa vrednost walkathona.

Tej zahvali se pridruži še č. g. Kopac in Albin Blatnik, predsednik Pripravljalnega odbora za dom Lipa.

Nekaj podatkov o walkathonu: najmlajša udeleženka je bila manj kot dve leti stara hčerkica Kumerjevih, naslednja je bila Karmen, hčerka Petra in Francke Čekuta, ki je prav to nedeljo praznovala drugi rojstni dan. Najstarejši potnik letos je bil č. g. Janez Kopač. Prehodni pokal za najvišjo obljubljeni vsoto denarja je prejela ga. Agata Žoldoš. Za največje število sponzorjev je bila spet odlikovana s. Miranda Kavčič. Najvišji sponzor letošnjega walkathona: Slovenska medicinska podjetja (lastnik Stane Ugovsek).

Ob zvokih orkestra Iskre je minevalo nedeljsko popoldne. Prašne noge so pozabile razkopane obronke dolge poti do lovskega doma, pri srcu je bilo vsem toplo, saj smo s tretjim slovenskim walkathonom za stopinjo bližje Domu Lipa na 52 Neilson Drive, Etobicoke, Ont. M9C 1V7.

Anica Resnik

Priprave za praznovanje Baragovih dni v Chicago

Cela Čikaška škofija posebno pa fara sv. Štefana v Chicago ki je prevzela na svoja ramena izvedbo Baragovih dni v 1. in 2. septembra 1984 v Chicago je v polnem teku. Odbor za proslavo teh dni je pri sv. Štefanu na naslovu 1852 W. 22 Pl. Chicago Ill. 60608. Kdor bi želel podrobnejše informacije za te dneve se lahko obrne na

zgoraj navedeni naslov. Pri tem od boru sodelujejo Slovenci iz Chicago in okolice - saj je bil misijonar in škof Friderik Baraga naš slovenski rojak.

Predsednik tega odbora je župnik pri sv. Štefanu p. dr. Vendelin Špendov dobro poznani skladatelj in pevovodja. On bo tudi vodil 100 članski pevski zbor ki bo pel za te

dneve, tako v slovenskem kakor v angleškem in latinskem jeziku.

Praznovanje Baragovih dni se bo pričelo v soboto 1. septembra pri sv. Štefanu kjer bo ob pol 7 uri zvečer slovesna sv. maša v slovenskem jeziku, po maši bo serviran prigrizek v farni dvorani.

Višek slovesnosti pa bo v nedeljo 2. sept. ko bo čikaški škof kardinal Joseph Bernardin v katedrali Holy Name v Chicago imel ob 3 uri popoldne slovesno mašo. S kardinalom bodo somaševali škofje iz raznih delov USA in Kanade. Navzoč bo tudi škof Alojzij Ambrožič iz Toronta, škof James A. Hickley iz Washingtona D. C. in zastopnik Ljubljanskega škofa dr. Alojzija Šusterja. Navzoča duhovščina bo predstavljala preko 100.000 Baragovih častilcev iz vseh delov USA in Kanade. Za zaključek teh slovesnosti bo v nedeljo zvečer banket in letna seja Baragove zveze v Continental hotelu na Michigan Ave.

Škof Friderik Baraga je znan po svojem misijonskem delu med Indijanci Velikih jezer Chippewa in Ottawa. Bil je velika osebnost v zgodovini katoliške cerkve v Ameriki kamor je prišel kot mlad duhovnik leta 1831. Vse svoje življenje je žrtvoval za razširjenje Kristusovega nauka med ameriškimi Indijanci.

Ustanovil in zgradil je mnogo cerkev, tudi je učil Indijance obdelovati polja in s tem tudi izboljšal njihovo življenje.

Ustanovil je novo škofijo v Marquette Michiganu, sezidal škofijsko cerkev kjer je bil prvi

škof nove škofije. Tudi njegovo truplo je bilo položeno k večnemu počitku v tej cerkvi. Njegov 10 naslednik na tej škofiji je škof Mark Schmid ki veliko dela za njegovo beatifikacijo, da bi škof Friderik Baraga kmalu dosegel čast oltarja.

Poštna uprava v Ameriki bo 29. junija izdala posebno poštno karto v spomin na 187 obletnico Baragovega rojstva 29. junija 1797 v Mali vasi na Dolenskem v Sloveniji. Za izdajo te jubilejne poštne karte so se veliko prizadevale slovenske organizacije v Ameriki, posebno zaslugo za to pa ima Frank Laushe nekdanji senator države Ohio.

Letos 9. avgusta bo tudi minulo 54 let ko je bila leta 1930 prva organizirana slovenska skupina iz Amerike poromala na baragov grob v Marquette. Po maši ki so jo imeli romarji je Msgr. Anton Režek izročil škofu Nassbaumu spomenico s prošnjo, da bi on podvzel akcijo za Baragovo proglašanje za svetnika.

Zadnji odstavek te spomenice se glasi: Da je Baraga svetnik, o tem nič ne dvomimo. Toda prišli smo sem z namenom, da poprosimo Gospoda Boga, naj bi očitno razodel svoje dopadenje nad njim in povzdignil Friderika Baraga na oltar v svojo čast in čast svoje Cerkve. In Vam Prezvišeni, ki ste četrti naslednik Baragov na tem škofovskem sedežu, se zaupno prepuščamo v vodstvo, dokler ne bo izpolnjena naša iskrena želja.

Ludvik Jelenc

NOVICE...

Slovenščina med Slovenci doma pa tudi izven domovine čujemo mnoge upravičene proteste proti zginevanju slovenščine. Naš jezik bi bil še posebno v nevarnosti, ako bi uveljavili predloge o skupnih kulturnih jedrih. Tu smo priča o poskusu novega ilirizma, zelo nevarnega, ker je podprt od politične stranke, kateri je narod samo sredstvo diktatorske oblasti. Nedvomno so partija v SFRJ Jugoslaviji zaveda, da so samostojni in zavedni narodi nevarni za podaljševanje diktature. Način narode oslabiti je pa ravno v mešanju prebivalstva in v uvajanju tujega jezika v šolski sistem v taki meri, da bi se oslabil jezik republike. Močni protesti kulturnikov in cerkve doma, zamejstva in izseljencev so dosegli nekaj uspeha. Zaenkrat, tako izgleda, partija ne misli vpeljati skupnih kulturnih jeder. Nikakor pa to ne pomeni, da je ta problem odpravljen. Prej ali slej bodo slovenstvo na eni ali drug način zopet napadli. Nedvomno je, da je med Slovenci povsod živa volja, da ohranimo narod in njegov jezik. Vsak od nas pa lahko povsem učinkovito k temu doprinese. Po jugoslovanski ustavi, člen 214 in člen 246 pravita, da imamo Slovenci pravico biti nagovorjeni in odgovarjati v slovenščini po vseh državnih, republiških, občinskih in samoupravnih organih v SRS. Praktično to pomeni, da je povsem v okviru zakona in celo po ustavi zagotovljeno, da se Slovenci na konzulatih, carini, pošti in trgovini lahko pogovorimo v našem domačem jeziku. Spričo tega, da je slovenščina v nevarnosti je sedaj nedvomno prišel čas da vsi na tem vztrajamo. Ako se temu iz komoditete odpovemo, se ne smemo čuditi da podpiramo potujčevanje Slovenije. (-zu-)

V Ljubljani pri Prešernovi družbi je izšla v letu 1983 knjiga prof. Ivana Dolenca iz Toronta z naslovom *Za dolar človečnosti*. Delo opisuje zelo živo in podrobno prva kanadska leta, ki jih je dr. Dolenc „absolviral“ v Manitobi. V pre mnogih poglavjih bo marsikateri slovenski imigrant lahko videl sebe samega v prvih

We quote...

THE DIPLOMATS by Martin Meyer, Doubleday & Co. New York 1983.

Page 13: ...The U. S. Ambassador to Austria gave improvement of the treatment of that country's Slovene minority as the prime American goal...

Page 14: Everything considered, emphasis on the condition of the Slovenes might seem quirky. Seen from inside the machinery of American diplomacy, however this memorandum served several purposes. It was an appreciated gift to H (for "Hill", the Bureau of Congressional relations)... Because American relations with Austria are placid and we enjoyed giving the needle to Socialist Chancellor Bruno Kreisky every once in a while, the blow for the Slovenes was a sop to the strong feelings of the Bureau of Human Rights and Humanitarian Affairs..."

Yugoslav Dissident To Report Every Eight Hours

Belgrade — A Yugoslav sociologist denounced by Interior Minister Stane Dolanc has been told to report to police every eight hours, his family said yesterday. Vojislav Seselj, 29, a lecturer at Sarajevo University, one of 28 dissidents detained for questioning on April 20, singled out in a statement on security last Tuesday by Mr. Dolanc, who said documents had been found in his apartment that showed he favors a major restructuring of the country's republican system.

(From The Globe and Mail, May 14, 1984)

kanadskih letih. V knjigi odseva nenavadno težko življenje imigranta Dolenca, kar ji daje pesimističen in grob ton in ustvarja neko neugodje. Večina naših emigrantov povojne dobe le niso imeli takih težav. Pisatelj gleda prečno, ko trdi, da bodo izseljenci v Kanadi ostali večni tuji.

Naše žene in dekleta pisec očrta pregrobo. Človek dobi vtis, da se več ali manj predajo samo za materialno ugodje. Omenjanje jugoslovanskih kvislingov, izdajalcev je zgodovinsko netočen in kvarti vtis te sicer zanimive knjige. Zgleda, da je to pač nujnost povezana na kraj tiska in osebno prepričanje pisca. To je prva knjiga, dolga skoraj 200 strani, ki jo je napisal Kanadčan slovenskega rodu ki spada nedvomno med kanadsko slovensko literaturo. (zu)

Devizni računi. Po najnovejših računih bo morala SFRJ v dobi 7 let vrniti 39 milijard dolarjev. V tej za Jugoslavijo previsoki vsoti so vključene obresti. Pri vseh teh kalkulacijah niso všteti devizni računi, na katerih je še vedno med 7 in 8 milijard dolarjev. Že leta sem je bilo jasno da bodo lastnike teh računov udarili in privili. Z 1. aprilom 1984 veljajo nova pravila za na svoj način: Obresti se bodo lastnikom teh računov plačevale samo še v dinarjih. Ako je lastnik računa v inozemstvu, pa v devizah samo na njihovo izrečno pismo zahtevo! Dvig z računa je Jugoslovanom samo še dovoljen do višine \$250, vendar samo ako dokažejo, da gre za potovanje v inozemstvo, uvoz, ali šolanje v inozemstvu. Negotovost med lastniki deviz tudi povzročajo neke preiskave, ki hočejo ugotoviti kako so ljudje prišli do deviz. Kot je znano, je večina teh deviz nastala v dobi ko niso pazili na izvor deviz. Država je propagirala vloge deviz, ker nihče ne bo vprašal kje in kako so te devize dobili! Za leto 1983 pravijo, da je bilo vloženih novih 1.500 milijonov dolarjev na te račune. To je podatek, ki vzbuja sum v verodostojnost statistike ali pa v razsodnost naših rojakov.

NOVA ONTARIJSKA VLADNA KNJIGA NAVODIL ZA STAREJŠE DRŽAVLJANE IN DELANEZMOŽNIH OSEB.

Starejši državljani, delanezmožne osebe in organizacije, ki delujejo v pomoč istih bodo verjetno veseli dveh novih knjižic, ki jih je tiskal urad ministerstva „Provincial Secretariat for Provincial Development“. Prva z naslovom „Guide for Senior Citizens“ in druga „Guide to Programs and Services for Disabled Persons“ nudita popoln seznam vladnih načrtov in uslužnosti, ki so na razpolago v pomoč delanezmožnim osebam in starejšim državljanom.

no poslal knjigo „Guide for Senior Citizens“ vsaki osebi v naši pokrajini, ko doseže 65 leto starosti.

Če želite knjižico ali „Guide for Senior Citizens“ ali pa „Guide to Programs and Services for Disabled Persons“ pišite na: Secretariat for Social Development, c/o Government Services, P.O. Box 102, Toronto, Ontario M7A 1N3.

Ta navodila so odličen kažipot v obliki knjige, ki so tiskane za vsakogar, za starejše državljane ali delanezmožne osebe, ki hočejo izluščiti iz vsega najboljšo, kar je na razpolago v naši ontarijski provinci. „Secretariat“ bo avtomati-

Secretariat for Social Development
 Ontario
Gordon Dean, Provincial Secretary
William Davis, Premier

Pravica narodov do samoodločanja — nujen temelj slovenskih prizadevanj za slovensko neodvisnost

III

Po čudni ironiji zgodovine smo Slovenci načelo o pravici do narodnega samoodločanja nezvestno, in zmotno, v dejanju prvič, in doslej zadnjič, izkoristili dobrega pol leta poprej, preden ga je predsednik Wilson uradno razglasil in mu skušal doseči mednarodno uveljavljenje. Ameriški senat in poslanska zbornica sta njegovih 14 točk potrdila in uzakonila 8. januarja 1918. Pri nas, največ na Kranjskem, pa se je na spodbudo ljubljanskega škofa dr. A. B. Jegliča že poleti 1917 začelo množično podpisovanje tako imenovane Majniške deklaracije. To je bil doslej v naši zgodovini, edini, vsaj delno svobodni plebiscit, najbolj pristno očitovanje narodne volje do odločanja o lastni usodi.

Izjavo ste sestavili dr. Janez Evangelist Krek in dr. Anton Korošec, vodnika večinske, katoliške Slovenske ljudske stranke. Na njuno prizadevanje jo je sprejel Jugoslovanski klub slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev iz Avstroogrske in je bila maja istega leta prebrana in dana v razpravo v dunajskem parlamentu.

Deklaracija, podpisovana iz disciplinarnega prepričanja, da vodniki že vedo, kaj je prav, ni zahtevala kake popolnejše politične svobode za slovenski narod. Zavzemala se je le za njegovo upravno združitev s Hrvati in Srbi v tretji, jugoslovanski sestavini federalno preurejene habsburške države pod žezlom njene stoletne dinastije. Njen usodni pomen pa je v besedah o „enotnem narodu“, ki da to z vsemi močmi hoče. To je bila odpoved lastni slovenski samosvojesti ter izraz volje po spojitvi v nekaj troimeni narodni absurd. Ne očetom Majniške deklaracije, zlasti pa ne njenim podpisovavcem se

ni niti sanjalo o kaki samostojnosti tega umetno zrežiranega „naroda“ izven Avstroogrske. Še posebej pa ni nič v njej namigovalo na kako združitev s kraljevino Srbije, proti kateri so se avstrijski narodi vojskovali še več ko leto dni.

Ni zapisanih sledi, da bi se bili Slovenci in njihovo politično vodstvo pred koncem prve svetovne vojne zavedali daljnosežnega pomena pravice do samostojnosti. Vsekakor drži, da je niso uporabili v svoj prid, tudi če bi bili vedeli zanj. Tega niso mogli, ker niso v zmagujočem zavezniškem taboru imeli kake politične emigracije, niti pooblaščenih posameznikov, ki bi se bili za to zavzemali. Jugoslovanski odbor v Londonu je bil, kakor se je pozneje izkazalo, le propagandna ustanova med vojnih vlad kraljevine Srbije in je moral služiti koristim njene politike. Edini pomembnejši Slovenec v njem je bil pro-srbski liberallec poznejši unitarist dr. Bogumil Vošnjak, ki za to funkcijo ni imel niti spričevala svoje stranke, kaj šele kake slovenske narodne legitimacije. Srbija je bila zaveznica Italije in je hote ali nehotela morala privoliti v zloglasni londonski pakt o povojnem razkosanju slovenske in hrvatske zemlje.

Wilsonovo načelo je bilo povsem odsotno tudi med dolgim bojem za upravno in kulturno avtonomijo okrnjene Slovenije v prvi Jugoslaviji, ki je nismo nikoli dosegli. Sklicevanje nanj je bilo Belgradu pomenilo separatizem in tega suma so se vse slovenske demokratske stranke med svojim obstankom in po razpustu leta 1929 otepale ko zlodej križa. Na pravico do samoodločanja se ne sklicujejo niti slovite „Punktacije“ dr. Antona Korošca in SLS, objav-

ljene 31. decembra 1932, na vrhuncu vojaške, centralistične, zatiravske in posrbljevalne diktature kralja Aleksandra I. Kakor kaže, je vse pri nas pozabilo, da je njegova Jugoslavija bila članica Zveze narodov v Ženevi, ki je pravico do samoodločanja sprejela v svojo ustanovno listino.

Neznano, ali prezrto, je to načelo bilo tudi v slovenski znanosti med obema vojnoma. Politične vede niso nikoli bile kak samostojen predmet na ljubljanski univerzi „Kralja Aleksandra Zedinitelja“, razen v kolikor jih je obrobno povzemal študij prava na njej. Splošno teorijo o državi je v okviru pravne filozofije začel tam predavati leta 1938 šele dr. Leonid Pitanič, učenjak mednarodnega glasu, prej jugoslovanski poslanik v Washingtonu. A niti on v svoji znani, pozneje v angleščino predelani knjigi *Država* (Mohorjeva družba v Celju 1927) načela o samoodločbi ne omenja niti kot kakega moralnega temelja za ustanavljanje neodvisnih narodnih držav, kaj šele, da bi ga skušal priznati tudi za Slovence.

Druga ironija naše zgodovine v tem pogledu je, da so načelo o samoodločanju kot ideal, ali vsaj kot propagandno geslo slovenskih političnih prizadevanj vrgli v javnost komunisti. To se je prvič zgodilo v demonstrativnem odpru študentov ljubljanske univerze proti kraljevski diktaturi in njemu buriču, liberalnemu dravskemu banu dr. Dragu Marušiču. „Pravica samoodločbe do odcepitve“ je bila bojni krik Partije v Sloveniji vse poslej tja do jeseni 1942. Seveda ga ni narekovala kaka narodna zavest. Temveč tedanja politika Stalinove Kominterne, katere cilj je bil razbitje protikomunistične prve Jugoslavije za vsako ceno. Partija je to propagando močno okrepila kot nemška peta kolona po sklenitvi vojaškega in političnega zavezništva med Hitlerjem in Stalinom avgusta 1938. Z „odcepitveno“ zastavo je KP Slovenije šla tudi v revolucijo. V njenem znamenju je izkoristila slovensko razočaranje nad bliskovitim razpa-

dom prve Jugoslavije v aprilu 1941 kar je znatno pripomoglo k začetnemu uveljavljanju rdeče Osvobodilne fronte.

Prilastitev načela o samoodločanju v njegovi radikalni obliki po slovenskem komunizmu je plašila naše demokratske politike, da bi se bili pod diktaturo in pozneje upali sklicevati nanj. Bali so se, da jih bodo belgrajski režimi skušali zaradi tega enačiti s komunisti ter temu primerno ravnati z njimi.

Vendar je ta komunistična taktika po svoje pripomogla, da se je pravica do odcepitve od Jugoslavije, ki jo je v dejanju zaradi svojih ciljev izvedla tuja zasedba z njenim razbitjem, začela zavedati tudi slovenska protikomunistična večina. Ta zavest se je jela podtalno utrjevati zlasti po ustanovnem zboru AVNOJa (Antifašistiško večje narodnog oslobodjenja Jugoslavije, nekaka ilegalna osrednja partizanska vlada) novembra 1942 v bosenskem Jajcu, ko so odposlanci KPS in njene OF spet prisegli na Jugoslavijo, seveda „novo“, svojo a partijsko-diktatorsko. Ta izdaja enajst let razkričavanega načela je spodbudila bolj in bolj zavestno, čeprav še ne organizirano, oblikovanje gibanja za samostojno slovensko državo. Prvi zunanji izraz tega razvoja je bila Slovenska izjava konec pomladi let 1943, ki jo je po načelu samoodločbe narodov tedaj, sredi sovražne okupacije in komunistične revolucije v Sloveniji, podpisalo poleg županov še blizu 200 naših vidnih ljudi. Namenjena je bila zahodnim zaveznikom, a ni znano, če je kdaj prišla v roke kaki njihovi vladi. Zakaj ne, je politična uganka, ki je ni moč obravnavati tukaj.

A slovenski komunisti navzlic svojemu prerobenju v rdeče jugoslovanstvo niso mogli javno zavreči gesla, ki jim je od leta 1931 dalje toliko koristilo. Pravica samoodločbe do odcepitve je bila uradno zapisana v vseh jugoslovanskih zveznih in republiških ustavah tja do leta 1974, ko so jo nove Kardeljeve zahteve iz njih izvrgle.

Namesto nje so Slovincem in drugim narodom SFRJ Jugoslavije priznale možnost, za svojo „suverenost“ in „državnost“ v okviru delnih jugoslovanskih republik. V jalovem upu na republiški demokratični, pluralistični in celo koalicijsko-vladni razvoj sprejema to, po komunističnem režimu vsiljeno utvaro celo tako imenovana zmerena emigracija - naši neizkušljivi jugoslovenarski „razvojniki“, „alternativci“ ter podobni oportunistični sanjači.

Kakšne so te republiške „države“ in kam ta „suverenost“ pelje, SR Slovenija žarko okušala in letos ob uveljavljanju „enotnih programskih jeder“.

A korist tega novega rdeče unitarističnega, doslej najusodnejšega naskoka na samo slovensko bit: naskoka, ki meri na končno duhovno, kulturno in jezikovno „pogugoslovenjenje“ naših mladih rodov je nepriključno spoznanje doma in po svetu, da za naš narod v nobeni Jugoslaviji ni bodočnosti.

Odpor proti jedrom v SRS bi se moral opirati na samoodločitveno načelo. SFRJ je članica Združenih narodov, katerih ustava temelji na njem in ga ponavljajo neštete njihove resolucije in obsodbe njegovih kršitev. Potrdili so ga tudi Helsinški dogovori, ki jih je SFRJ ena prvih podpisala. Toda doma jih je spet strah očitka o separatizmu, kar je posledica pomanjkanja kake prave, suverene narodne zavesti.

V drugi svetovni vojni smo Slovinci, za razliko od prve, imeli na Zahodu vrsto pooblaščenih in nepooblaščenih zastopnikov, SLS sama štiri in petega pol (dr. Izidor Cankar, kraljevski ambasador v Canadi). Eni in drugi so bili menjaje se ministri v vseh kraljevskih begunskih vladah.

Pooblaščen bi bili morali že konec leta 1941 uvideti v Londonu, da je zaradi zagrizenih sporov med šovinističnimi Velesrbi in hrvatskimi ministri up na obnove stare Jugoslavije prazen. Že tedaj bi bili morali misliti na kak rešen izhod

Nadaljevanje na str. 4

Pravica narodov...

Nadaljevanje iz str. 3

za Slovenijo - ki je bil samo eden: zahtevati pri zaveznikih državno neodvisnost zanj po načelu o samoodločbi narodov, s katerim ste šli v vojno Velika Britanija in Amerika. To je bilo še bolj nujno, ko je začelo kazati, da bo nova Jugoslavija, če bo, komunistična, spet centralistična, unitaristična in za Slovence pogubno diktatorska. Doslej ni uradnih dokazil za kako tako spoznanje, mišljenje in še manj za dejanje. Dokazano ni biti, da bi bili naši zastopniki kdaj Angliji in Združenim državam predložili resnično stanje v medvojni Sloveniji ter vzroke in značaj obrambnega ljudskega odpora proti komunizmu.

V začetku leta 1944 je bivši slovenski minister ter nominalni šef SLS, dr. Miha Krek, bil imenovan za jugoslovanskega zastopnika v svetovavni komisiji pri zavezniškem glavnem poveljništvu za Sredozemlje in se je moral preseliti v Alžir. Tedaj je bilo že na dlani, da bo kmalu prišlo do koalicijske vlade med kraljevim poblaščenjem Šubašičem in Titom. Oboje je med slovenskimi zastopniki v tujini povzročilo, da so se odrekli sleherni strankarski in narodni disciplini. Vsak je mislil samo, kako bi prišel do osebnega deleža v novi vladi, za vsako ceno. Izidor Cankar je bil glavni mešetar med kraljem Petrom II., Titom in Šubašičem ter je poleti 1944 in jeseni, že kot minister v prehodni vladi, imel z „maršalom“ vrsto pogovorov na štiri oči v Italiji, in na otoku Visu. Bivši mi-

nister v predvojni in begunskih kraljevskih vladah, Franc Snoj, je že 15. avgusta 1944 odletel na glavni štab slovenskega partizanstva v Beli krajini in je bil pozneje minister v prvi komunistični vladi SR Slovenije. Duhovnik Alojzij Kuhar, eden „pooblaščenih“, je prav tedaj žalostno zaslovel po svojih govorih na britanskem državnem radiu, v katerih je slovenski narod grozeče naganjal v partizanstvu in v zvestobo Titu.

Kdor se hoče vsaj delno poučiti o slovenski medvojni politiki in politiki v tujini, naj prebere knjigo Dragovana Šepića *Vlada Ivana Šubašića* (založba Globus, Zagreb 1983). Pisana je začuda objektivno in ji ne bi človek po ničemer prisodil, da je išla v SFRJ. Šepić je bil leto in pol šef kabineta pri Šubašiću kot predsedniku zadnje kraljeve vlade. Za Snoja na primer pravi, da je šel v Belo krajino „po dogovoru“ a nepove, s kom, kdaj in kje.

Skratka, na slovensko pravico do samoodločanja ni leta 1944 in 1945 pomislil nihče, večina poklicanih je odločala samo zase, po svojih koristih. Prav ta oportunistično zamujena prilika mora svobodnim in nesvobodnim Slovincem biti neogibna spodbuda, da se končno zavedejo SVOJE pravice do narodnega samoodločanja. Slovensko državno gibanje mora v vseh svojih vejah in publikacijah delo za doseg popolne neodvisnosti še bolj ko doslej opirati na to načelo kot edini moralni in mednarodno-pravni temelj zanj.

P. K.

MILOŠ STARE, NAČELNIK SLS IN PREDSEDNIK NOS JE UMRIL

V četrtek 5. aprila t. l. je v Buenos Airesu umrl Miloš Stare, ustanovitelj in izdajatelj zdomskega slovenskega tednika „Svobodna Slovenija“ ter med zdomskimi Slovenci najbolj znani politični voditelj in predstavnik, če že ne vseh slovenskih zdomcev, pa vsaj velike večine, vključene v nekdanje večinsko Slovensko ljudsko stranko.

Miloš Stare je bil Gorenjec, sin trdne kmečke družine iz Domžal, rojen na začetku tega stoletja. Očeta je izgubil že v zgodnji mladosti in je po materini poroki stanoval pri teti v Ljubljani, kjer je dokončal ljudsko šolo in potem klasično gimnazijo. Že v srednji šoli je bil organizator in aktiven član srednješolskih dijaških organizacij in tudi Marijine kongregacije. Po maturi se je vpisal na pravno fakulteto ljubljanske univerze, organiziral pa se je v akademskem društvu „Zarja“, čeprav so v njej bili vključeni zlasti akademiki iz Štajerske in Prekmurja. Pravne študije je končal z diplomom in potem bil odvetniški pripravnik v pisarni dr. Mihe Kreka. Ob ustanovitvi ljubljanske radijske oddajne postaje je bil imenovan v njen direktorij. Kot sodelavec dr. Kreka se je kmalu pričel zanimati tudi za politiko in je v šenčurskem procesu pod diktaturo kralja Aleksandra bil med branilci slovenskih političnih obtožencev. Ko je dr. Anton Korošec po smrti kralja Aleksandra spet postal član vlade v Belgradu in poklical dr. Miho Kreka v Belgrad kot novega slovenskega ministra, je Miloš Stare, že kot odvetnik, prevzel v Ljubljani njegovo advokatsko pisarno, obenem z njo pa tudi vse politične organizacijske posle SLS. Ob volitvah v poslansko zbornico je 11. decembra 1938 bil na listi nove vsedržavne stranke JRZ, v katero se je vključila tudi SLS, bil izvoljen za narodnega poslanca v volilnem okraju Ljubljana okolica. Kot narodni predstavnik pa ni mogel več v polni meri pokazati svojih sposobnosti ker je Jugoslavija aprila 1941, po bliskovitem Hitlerjevem napadu v nekaj dneh razpadla. Nekaj mesecev prej, v decembru 1940 je nenadoma umrl dr. Anton Korošec in je za načelnika Slovenske ljudske stranke bil izbran dr. Franc Kulovec. Tega pa je 6. aprila 1941. ob prvem bombnem napadu nemških letal na Belgrad ubila nemška bomba in je načelstvo stranke prešlo na dr. Miho Kreka. Ko je SLS dr. Kreka poslala z bežečo jugoslovansko vlado v emigracijo, je Milošu Staretu zaupala vzdrževanje zvez z njim v inozemstvu.

Po razpadu Jugoslavije, pa še pred italijansko, nemško in madžarsko zasedbo Slovenije je zadnji slovenski ban dr. Marko Natlačen kot najvišji zakoniti predstavnik Slovencev imenoval Miloša Stareta kot predstavnika SLS v Narodni svet, ki je do prihoda zasedbenih oblasti vršil funkcije slovenske vlade. Nemci so, zlasti na štajerskem, takoj pričeli s prisilnim preseljevanjem v Srbijo in slezijo ter s streljanjem talcev; zato je Miloš Stare že v novembru 1941 pričel izdajati ilegalen časopis ter v inozemstvo pošiljati poročila o položaju in dogodkih v zasedeni Sloveniji. Brezupen položaj slovenskega naroda pod hitlerjansko zasedbo je nekdanje unitaristične in centralistične slovenske liberalce končno pripravil do tega, da so se uklo-nili „avtonomistični“ in „separatistični“ SLS in obenem s socialdemokrati sprejeli nekaj skupen program za povojno ureditev Slovenije v obnovljeni Jugoslaviji. Ustanovili so Slovensko zavezo, ki sta jo vodila dr. A. Kramer in dr. Marko Natlačen. Ko

pa je prvi umrl, dr. Natlačen pa so ubili komunisti, je vodilna osebnost organizacije postal Miloš Stare. Pod njegovim vodstvom so razni odseki zaveze pričeli pripravljati material z različnih področij narodnega življenja, da bi na bodoči mirovni konferenci slovenske probleme bolje predstavili in predlagali ter zagovarjali za slovenski narod najprimernejše rešitve. Po dveh letih intenzivnega dela je Slovenska zaveza prenehala, mesto nje pa je zasedel NOS z datumom ustanovitve 29. oktobra 1944, ki pa je z delom pričel šele prve dni 1945. Ta NOS obstaja še danes.

Pred partizansko zasedbo Ljubljane se je Miloš Stare umaknil najprej v Trst, kjer pa je bil v neprestani nevarnosti ugrabitve, zato se je kmalu preselil v Rim, kjer je spet delal v dr. Krekovi pisarni za razselitev slovenskih beguncev. Po prihodu v Argentino se je poleg vsakdanjega trdega, spčetka ročnega dela za vsakdanji kruh takoj vrgel tudi na delo za slovensko skupnost. Ustanovil je kmalu Društvo Slovencev — sedanjo Zedinjeno Slovenijo, pričel ustanavljati kulturne organizacije, pevske zборе, igralske skupine (v domovini je bil znan igralec), 1. januarja 1948 pa je izšla prva številka argentinske Svobodne Slovenije, ki jo je vodil do smrti.

Z Milošem Staretom je SLS izgubila enega izmed onih voditeljev, ki prav na dnu srca še nosijo Jugoslavijo, ker so v tej državi naredili svojo politično karijero, bili so narodni poslanci, ministri itd. Niso še povsem izgubili sicer že zelo rahlega upanja, da je to državo iz hinavskega bizantinizma velike večine srbskih politikov in vsak dan neznosnejšega vsiljevanja srbstva nesrbskim narodom še mogoče preusmeriti na pot resnične parlamentarne demokracije in jo reorganizirati v zavestno sprejeto domovino v njenih mejah združenih narodov. Upamo, da se je z Milošem Staretom v slovenski politiki zaključilo obdobje izmika, kajti se, dvoumni, nejasnih, zavitih izjav in poslanic in bo novo vodstvo prej ali slej izreklo jasno besedo o svoji predstavi slovenske bodočnosti.

SDG se v marsičem ni strinjalo z mnenji in stališči rajnega Miloša Stareta. Imenoval nas je „nezasodne posameznike“. Priznati pa mu moramo, da je bil vedno odkrit nasprotnik in je svoje stališče vedno dosledno branil. Kdo je bil v zmoti, bo pokazala bodočnost, mi ga nimamo pravice soditi.

Naj v božjem miru uživa zasluženi počitek v tuji zemlji!

Slovensko državno gibanje
v Argentini
in na severnoamerikanskem kontinentu

Gladovno stavko je začel Jan Mazur, skof v Siedlcach na Poljskem, in sicer zaradi odstranitve križa na poljedelski soli v kraju Mietne. Izjavil je, da bo stavkal ob kruhu in vodi tako dolgo, dokler ne bodo vrnile oblasti križa v poljedelsko solo. (Po: S.g., VII/4)

Kaj pišejo drugi...

(Kar je kurzivni tisk ali v oklepajih, so poudarki in dopolnila sestavljavca te rubrike).

...o titovskih obtožbah proti Janezu Pavlu II

„Russellovo razsodišče se je s podpisom svojega predsednika, profesorja Vladimirja Dedijerja, obrnilo na papeža Janeza Pavla II. s pismom, v katerem se sklicuje na informacije, da poglavar katoliške Cerkve ne pride v Jugoslavijo tudi zaradi tega ne, ker ne želi iti v Jasenovac (medvojni koncentracijsko taborišče na Hrvaškem). Dalje pravi: „Kolikor je točno, da zaradi tega niste obiskali Jugoslavije, si dovoljujemo sklepati, da ste naredili veliko napako. Zaradi česa odklanjate izkazati čast žrtvam fašizma, ubitih v drugi svetovni vojni? Vaša odklonitev odpira tudi zgodovinsko vprašanje, v kolikšni meri so bile pomembne osebnosti rimskokatoliške Cerkve vpletene v pokole fašistične države, v prisilno pokristnjanjenje 200.000 Srbov in kakšna je bila vloga Vatikana pri vsem tem?“ Na koncu Russellovo razsodišče poziva papeža, naj odgovori, kdo je odločil, da ne bo iskal Jasenovca, vatikanski ali visoki cerkveni dostojanstveniki v Jugoslaviji, ter pravi: „Zaradi točnega zgodovinskega ugotavljanja odgovornosti za genocid v Jugoslaviji, je odločilnega pomena, da odgovorite takoj in natančno.“ Glas koncila (v Zagrebu) ugotavlja, da se je Dedijer v vlogi predsednika Russellovega razsodišča lotil zelo nenavadnega izzivanja. Zaenkrat mu papež še ni odgovoril... Dedijer se pri jugoslovanskih oblasteh lahko prepriča, da ni bil papež tisti, ki je odbil obisk v Jugoslaviji... Kar pa zadeva informacije o določenih vojnih dogodkih pri nas, jih svetovni javnosti ni treba iskati niti v Vatikanu, niti pri Dedijerju.“ (*Družina*, Ljubljana, 3. junija 1984). „Mednarodno sodišče za raziskavanje vojnih hudodelstev,“ seveda samo domnevnih ameriških in zahodnih, ne pa resničnih sovjetskih in jugoslovanskih, je leta 1967 ustanovil lord Bertrand Russell, angleški levičarski filozof, matematik in pro-moskovski pacifist. Po smrti prejšnjega predsednika te sopotniške ustanove, francoskega stalinista Jeana-Paula Sartrea, so za to čast izbrali neuravnovešenega Dedijerja, ker koga boljšega niso mogli dobiti. Dedijer je kot malikovavski povelečevavec rajnega Tita z njegovim življenjepisom zaslužil milijon dolarjev. Dolga leta je bil glavni propagandist jugoslovanskega socializma za Zahodu, zlasti v ZDA. Pri tem mu je za težke denarje od SFRJ pomagal pokojni publicist Louis Adamic).

...o pretihotapljanju „Jugosov“ v Ameriko

„Zvezne oblasti so (v Chicagu) razbile dve večji tolpi, osumljeni, da sta od leta 1978 dalje pretihotapili v ZDA na tisoče ilegalnih jugoslovanskih tujcev in nagrabili milijone dolarjev plačila za to. Tihotapci so Jugoslovane z letali vozili v Mexico kot turiste, katerim so preskrbeli veljavne vizume. Nato so jih spravljali do ameriške meje, od koder so jih v skupinah od treh do petih vodili na drugo stran. Potem so jih z letali prevrgli v Chicago in v več mest za vzhodni oblasti, med drugim v New York in Newark (New Jersey). Po uradnih pričah so tako vsak mesec privedli v ZDA tudi do 175 teh tujcev natečen. Državno tožilec Webb je na tiskovni konferenci povedal, da so zaradi tega v Chicagu obtožili 17 ljudi in jih 15 aretirali, hkratu z 80 tujih (jugoslovanskih) državljanov tukaj ter na vzhodni in zahodni obali. Zvezne oblasti v San Diegu so sporočilo, da so tam obtožili še nadaljnjih 12 ljudi, ki so jih tihotapili Jugoslovane čez mejo v Californijo in potem naprej. Preiskava se je začela lani oktobra, ko so obmejne patrole v reki ilegalcev, ki prihajajo v Arizono in Californijo odkrile tudi Jugoslovane. Ameriške oblasti so svoje tajne agente poslale v Belgrad, zvezna Služba za priseljevanje in dajanje državljanstva (INS) ter državni tožilci pa so začeli dve preiskavi. Prva, imenovana „Belgrajski cevovod“, si je vzela na merek Californijo, druga, „Operacija cigan“, pa se je vrgla na progo Arizona - Chicago. kakor zatrjujejo ameriške oblasti, je vsak ilegalce moral za to plačati od 3000 do 5000 dolarjev, kar pomeni, da so tihotapi Jugoslovani zaslužili po kakih 700.000 dolarjev na mesec.“ (*The Washington Post*, 31. maja 1984).

...o predvolivnem stanju v ZDA

„O Ronaldu Reaganu, ki je leta 1980 v več južnih zveznih državah zmagal s pičlo večino, so sodili, da bo

tam zaradi močno povečanega vpisovanja zamorcev v volilne imenike imel tam težave tudi letos. Toda povpraševanje morebitnih volivcev v devetih južno-zahodnih državah, od Virginije do Luisijane, da je Reagan tam v sijajni formi. Pregled, ki ga opravila Darden Survey Corp. pove, da Reagan tolče Walterja Mondalea s 63 odstotki glasov proti 35, Garyja Harta pa s 64 proti 33. Reaganova prednost nad Jessejem Jacksonom pa je 97% proti 18. Demokratski prvaki po vsej deželi niso sila optimistični nad Mondalejevimi možnostmi to jesen. Samo 52 odstotkov jih sodi, da Mondaleu „odlično“ ali „dohro“ kaže, kar se tiče njegove zmage nad Reaganom v njihovih državah. To je 12% manj kakor septembra lani. Povprečna pamet je dalje trdila, da je predsednik Reagan najšibkejši pri mladih volivcih. Pa ni. Vsedržavni pregled dnevnika *Los Angeles Times* da rod, ki je dozoreval v viharjih časih vojne v Vietnamu, v poznih šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih letih, podpira ponovno Reaganovo izvolitev s še večjim odstotkom kakor pa Amerikanci, stari nad 39 let. Reagan „nese“ Mondalea pri mladih volivcih v razmerju 58 proti 37 %, Harta pa s 55 proti 39%. Na vprašane, kateri kandidat bo najbolje opravil delo za ohranitev ameriške vojaške moči, sta se skoraj dve tretjini te nove generacije izrekli za Reagana. Prav tako so dali prednost Reaganu nad Mondaleom kot kandidatu, ki „kaže najmočnejše vodstvene lastnosti“ ter „največ sposobnosti, da kaj naredi“. Ko so se republikanci pred kratkim zbrali v Washingtonu na večerjo, katere se je udeležilo 3000 ljudi, so zbrali samo tam za Reaganov volivni boj 3 milijone 700.000 dolarjev. Ko so jim predstavljali člane predsednikove vlade, je daleč najbolj burnega ploskanja bila deležna Mrs. Jeane Kirkpatrick, umna, spretna in odločna ameriška ambasadorica pri Združenih narodih (in trn v peti Sovjetom in njihovim podložnikom s SFRJ vred).“ (*Human events*, Washington, 9. junija 1984).

Iz pisma uredniku

(Op. urednika: Pismo je naslovljeno „Idealizma ni več“ in med drugim pravi).

... Malo pred zaključkom slovenske sobotne šole pri cerkvi Marije Brezmadežne smo starši zvedeli, da je vpisovanje za prihodnje leto samo spomladi ker zamudnikov v jeseni ne bodo sprejemali. Vpisnina pa je \$60 za otroka. Ta vpisnina je najbolj razburkala mnenja staršev, posebno tistih z večjim številom otrok. Do sedaj je bila vpisnina 30 dol. za prvega otroka in 10 dolarjev za vsakega naslednjega. To pomeni, da se je vpisnina zvišala 100 % za prvega in 600% za ostale otroke [kje je 6 in 5 % ki ga naroča kanadska država]. Ker za vsakega učenca prispeva nekaj denarja kanadska država, je vpisnina v nekaterih šolah simbolična vsota na družino, ali je pa sploh ni.

Ker se je veliko staršev pritožilo nad takim skokom vpisnine, je upravitelj slovenske šole poklical vse starše na razgovor, kjer naj bi razložil zakaj je vpisnina za toliko narastla. V svojem govoru je povedal, da se učiteljski zbor zaveda, da je potrebno dvigniti kvaliteto učenja, ohraniti čiste in ogrevane učilnice in izbirati kvalitetno učno gradivo. Pozneje je omenil, da župnija oz. g. župnik prispeva čiste in ogrevane prostore brezplačno in da je denar potreben samo za to, ker pač: IDEALIZMA NI VEČ!...

... Vprašan iz publike upravitelj po svojem govoru ni sprejemal. Kot je navedel upravitelj glavni vzrok za povišanje vpisnine - da idealizma ni več - je na žalost velika resnica. Je pa resnica, da upravitelj ni upošteval, da morajo starši ki vozijo otroke v šolo, jim doma po svojih močeh pomagajo pri domačih nalogah in učenju, imeti veliko zalogo idealizma v sebi. [Hvala Bogu!]

... In prav tem največjim idealistom je s povišano vpisnino otežavljena realizacija njihovih želja, da se njihovi otroci naučijo jezika, zgodovine in zemljepisa njihovih prednikov.

Resnica je, da je upravitelj povedal, da naj tudi tisti, ki ne zmorejo vpisnine, vpišejo svoje otroke, ker bo vpisnino po potrebi znižal...

... Nekateri se bodo prepisali v župnijo kjer je še kaj idealizma, nekateri bodo pa verjetno in kar je tudi najbolj žalostno, pošiljali otroke v jezikovne tečaje ki jih organizira režimska Matica.

Če ne bodo otrokom pokazali, da je v nas nekaj idealizma in ponosa, da smo Slovenci, ga nikakor ne moremo pričakovati od naših otrok...

BeBo

(Opomba uredništva: Upamo, da bo šolsko vodstvo te šole razumelo gotove težave opisane na sestanku in bodo rešili problem šolnine tako, da bodo vsi starši zadovoljni in pomirjeni. Odlomek iz tega pisma uredniku naj služi vsem kot vzpodbuda, ne pa kot kritika!)

MULTICULTURALISM

Multiculturalism je razumevanje

Razumevanje kultur in ljudi, ki so sestavni del Kanade nam pomaga vsem k občutku da pripadamo.

Naš „Canadian Ethnic Studies Program“ aktivno podpira strokovno raziskovanje, akademske študije in načrte, ki so v zvezi s multikulturalizmom v izobrazbi.

Naše pisanje in načrtovanje publikacij podpira raziskovanje in pisanje v pomoč Kanadčanom da bi bili več poučeni in informirani o naših kulturah in dediščinah.

In vse to lahko vodi k razumevanju.

Za nadaljnje informacije, prosimo vstopite v stik z uradom „Secretary of State“ v najbližnjem Vašem okrožju ali pišite na:

Communications Directorate
Secretary of State
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

Multiculturalism...
je resnična!

TRANSLATED BY:
Slovenska Država

Multiculturalism
Canada
Hon. David M. Collenette
Minister of State

Multiculturalisme
Canada
Hon. David M. Collenette
Ministre d'État

Canada

Slovenski javnosti

Glavni odbor TABORA ZDSPB, z velikim zadovoljenjem sporoča, da je bil slednjič odkrit originalni seznam moštva Slovenskega domobranstva, ki je bilo zbrano v Vetrinjskem taborišču maja 1945 in potem s prevaro izročeno komunističnim partizanom, ki so večino pobili v Kočevskem Rogu, pri Teharju in drugod.

S tem je omogočen in zagotovljen izid nove izdaje naše Bele knjige za 40-letnico Vetrinjske tragedije prihodnje leto. Nova izdaja Bele knjige bo dokončni in neizpodbitni dokument, ki bo izpričal vso strahotno dimenzijo Vetrinjske tragedije. Novo odkriti seznam je neprecenljive vrednosti tudi v tem, da ne vsebuje samo imen, temveč tudi osebne podatke, tako, da so s tem odstranjene tudi številne nejasnosti, ki so bile očitne v prvi zdaji, kadar je šlo za dva človeka z istim imenom. Vsebuje pa tudi podatke o skupinah, ki so bile v prvi izdaji slabo, ali pa sploh ne obdelane.

Glavni odbor TABORA ZDSPB se na tem mestu tudi iskreno zahvaljuje organizaciji

ZDSPB (Vestnik), ki nam je seznam odstopila v podrobno obdelavo.

Ena glavnih nalog, ki si jih je zadala naša organizacija ob svojem nastanku je bila: postaviti primeren spomenik našim padlim bratom vsaj s tem, da njihova imena ohranimo za zgodovino. Hvaležni smo Bogu, da nam bo to nalogo mogoče izpolniti predno se jim sami pridružimo.

Glavni odbor TABOR ZDSPB

SLAVIMIR BATAGELJ – UMRL

V petek 27. aprila t. l. je na poti k zdravniku nenadoma umrl SLAVIMIR BATAGELJ, dolga leta sourednik buenosaireske Svobodne Slovenije. Bil je sodelavec tega slovenskega glasila vse od njegovih začetkov v begunskem taborišču v Servigliano (Italija) do svoje nenadne smrti le kratke tri tedne po pogrebu njenega glavega urednika. Vsi smo ga pozali ne le kot dobrega časnikarja in zavednega Slovenca, ampak zlasti kot srčno dobrega človeka in prijatelja, ki ni proti nikomur nikdar izrekel neprimerne, kaj šele žaljive besede.

Prosimo Vsemogočnega, naj ga bogato poplača za vsa njegova dobra dela, družini pa izrekamo naše občuteno sožalje!

Sveti Oče premišluje...

VIŠARSKO SLOVENSTVO – EHRLICHOVA VIZIJA SLOVENSKE BODOČNOSTI

...Ni naključje, da smo se zbrali prav tukaj, marveč je to božja volja. Božja volja nam tukaj, na Svetih Višarjah, razodeva, kaj je naloga Slovencev na zemlji, kjer živimo. Ob temeljih te svetle gore se stikajo tri poglavitna evropska plemena. Njihovi valovi, prihajajoči od juga, severa in vzhoda, bi udarili skupaj prav tu. Romani, Germani in Slovani bi prav tukaj skušali riniti drug drugega mejnike nazaj. A naši očete so bili modrejši od vojskovodij in politikov. Namesto mejnika so postavili na ta otok med tremi narodi cerkev. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne loči, marveč jih združuje. Danes je tak mejnik vsa naša domovina. Slovenija mora biti mejnik, ki druži in veže jug s severom in vzhod z zahodom. Sama ne sme biti ne eno ne drugo ne tretje. Ostati mora mejnik, ki druži kakor Svete Višarje. To je božja volja! To nalogo bo mogla Slovenija izpolnjevati samo v svobodi, ne pod gospodarjem, ki bi sedel bodisi na jugu ali severu, na vzhodu ali na zahodu! Božja volja je, da mi vsi za to svobodo delamo, in

SLOVENSKA DRŽAVA — EDINA REŠITEV ZA SLOVENSKI NAROD

Zakaj je prof. Ehrlich to revolucionarno idejo slovenske države razlagal prav z vrha Svetih Višarj in ne kje v jugoslovanski Sloveniji?

Imel je za to več razlogov.

6. januarju 1929. so jugoslovanski narodi, med njimi zlasti Slovenci, ki so se od vseh ostalih najbolj ločili po svojem jeziku in svoji kulturi, bili izpostavljeni pritisku pojugoslovanjenja, t. j. raznarodovanja. Doživljali so isto usodo kot njihovi bratje na Primorskem, Koroškem in v Porabju, ki so po prvi vojni ostali odrezani od slovenskega narodnega telesa. Nikjer se niso smeli imenovati Slovenci: Italijani so jih krstili za Shciave, Nemci na Koroškem za Windischarje, Madjari v severnem Prekmurju za Vende, kralj Aleksander pa jih je v svoji velikosrbski oholosti ponižal iz slovenskega naroda v „slovensko pleme“ in prepovedal rabo slovenskega imena. Slovenci so tako bili uradno izbrisani iz seznama evropskih narodov. Vidnejši slovenski izobraženci in politični voditelji so bili internirani ali obsojeni na zaporne kazni in je bilo nevarno poudarjati pravice slovenskega naroda, zlasti še po objavi Slovenske izjave oz. Punkcij 31. decembra 1932. V romarsko svetišče na Svetih Višarjih pa ni segala Aleksandrova in Živkovičeva zakonodaja o zaščiti države.

Za lažje razumevanje geopolitičnega položaja Slovenije v Evropi in na njem zgrajene Ehrlicheve vizije bodoče Slovenije so Svete Višarje bile edinstvena točka na vsem slovenskem ozemlju, odkoder je prof. Ehrlich mogel mladim študentom kot na dlani pokazati slovensko zemljo, zagvozdano med dva sovražna narodnostna velikana, ki sta hlepela po tej zemlji, kjer slovenski narod živi že poldrugo tisočletje.

Najvažnejši razlog pa je bila vernost slovenske-

božji volji se ne sme nihče izmikati...

Gornje vrstice so odlomek iz pridige rajnega prof. dr. Lamberta Ehrlicha pred Marijinim svetiščem na Svetih Višarjah v poletju leta 1933. Govoril je skupini študentov ljubljanske univerze, ki so z njim poromali na božjo pot k višarski Materi božji.

V teh kratkih, preprostih stavkih je dejansko obsežena vizija bodočnosti slovenskega naroda, slovenske zemlje in zgodovinsko poslanstvo, ki ga po božji volji ima slovenski narod v srcu Evrope. Z vrha Svetih Višarj, izpred Marijine cerkve na gori, ob katere vzhodu se stikajo tri evropska plemena in tri evropske kulture, je rajni prof. Ehrlich svojim študentom z njemu lastno ognjevitostjo in prepričevalnostjo slikal geopolitični položaj slovenske zemlje in jim dokazoval, da bo Slovenija mogla to svoje poslanstvo izpolnjevati samo, če bo prosta vsakega tujega gospodstva, samo v svoji svobodni slovenski državi.

ga naroda. Vkljub sovražnosti obeh velikih in močnejših sosedov naši pradedje na vrhu Višarske gore niso sezidali vojaške trdnjave ampak Marijino svetišče, ne debelih kamnitih zidov s strelnimi linami, ki bi bruhale smrt v dolino, ampak cerkev z oltarjem in v zvoniku z zvonovi, ki vabijo k božji pravni daritvi vse, brez razlike narodnosti, jezika in kulture. Tako so naši pradedje hoteli našim sosedom pokazati, da je njihova želja živeti v miru na zemlji, ki jim je pred stoletji po božji volji bila izročena v last.

Misel na samostojno slovensko državo se je v prof. Ehrlichu rodila verjetno že na pariški mirovni konferenci, ko je kot član jugoslovanske delegacije (bil je tam kot izvedenec za severno slovensko mejo, op. ur.) videl, da so srbski diplomaciji, ki je vodila pogajanja v imenu jugoslovanske vlade, bile prav malo mar slovenske meje in stotisoči Slovencev, ki so morali ostati odtrgani od narodnega telesa. Ti srbski diplomati so se potegovali predvsem za meje v Makedoniji, na Kosovem, v Vojvodini in Banatu, kjer so prebivali Srbi. Z žalostjo je tudi prišel do spoznanja, da je slovenski narod bil v mednarodnem svetu popolnoma nepoznan, za državnike, ki so na mirovni konferenci odločali o naši usodi, slovenski narod kot tak sploh ni obstojal, je bil le del jugoslovanskega naroda. (Razumljivo, saj tudi Majska deklaracija trdi, da so Jugoslovani avstroogrske monarhije en narod; pred svetom je tudi Slovence predstavljal Jugoslovanski odbor; samo za slovenski narod se je zavzemal program dunajske Zedinjene Slovenije, še bolj odločno pa Groslov Caf, framski kaplan, ki je 27. maja 1848. poslal slovanskemu kongresu v Pragi spomenico, kjer je predlagal: „štajerska, kranjska in koroška naj se združijo v kraljestvo Slovenijo, kamor morajo priti tudi Prekmurci“ (Dr. J. Mal, Zgodovina slovenskega naroda, str. 748).

SRAMOTEN RAZPAD JUGOSLAVIJE IN TROJNA ZASEDBA SLOVENIJE

Po bliskovitem nemškem napadu na Jugoslavijo na cvetno nedeljo 1941. je ta že od svojega nepoštenega nastanka trhla tvorba po desetih dneh skoraj brez kakršnegakoli resnega vojaškega odpora žalostno razpadla. Prof. Ehrlich, ki mu ni uspelo odpotovati z bežečo jugoslovansko vlado v begunstvo, kot je bilo določeno, je po vrnitvi v Ljubljano predlagal slovenskim političnim voditeljem takojšnjo sestavo ilegalne slovenske vlade, ki naj bi pripravljala prevzem oblasti po zavezniški zmagi. Kot vsi vemo, je bil ta predlog zavržen z utemeljitvijo, da bi to pomenilo izdajstvo zakonite vlade, ki je v inozemstvu. Obveljala je torej pravna kontinuiteta razpadle in zasedene Jugoslavije! Štajerska in Gorenjska sta takoj postali sestavni del tretjega Reicha, Ljubljanska pokrajina pa italijanska provinca, vse proti določilom mednarodnega prava!

V slovenskem političnem prostoru je po zavrnitvi Ehrlichovega predloga nastala praznina, ki so jo takoj izpolnili komunisti s svojo OF. Zanimivo pri tem je dejstvo, da so takrat komunisti prišli na dan z zahtevo po samostojni slovenski državi in so jim Slovenci prisluhnili. KPS si ni upala takoj spočetka nastopiti s svojim resničnim imenom in s svojimi praviimi cilji. Lahko pa je bilo zaslediti v javnem mnenju, tudi v Ljubljani, slabo prikrivano prepričanje, da so Slovenci bili nad Jugo-

slavijo razočarani, ker ni niti s prstom mignila v obrambo slovenske zemlje. Toliko opevano junaštvo srbskega vojaka, prenešeno tudi na jugoslovansko vojsko so v nekaj kratkih dneh brez boja pomenili nemški tanki. Slovenski narod se je naenkrat znašel sam pred trojnim sovražnikom in ni imel možnosti obrambe. Zato se je oklenil ideje samostojne slovenske države, ki so jo komunisti prevzeli od Ehrlichove skupine.

Prof. Ehrlich je za vabljivo propagando po letakih in zidovih ljubljanskih hiš in ograj kmalu zasledil komunistično prevaro in začel s pomočjo svojih študentov odločno borbo proti komunizmu in njegovi OF. Obenem je s spomenicami in osebnimi intervencijami od italijanskih zasedbenih oblasti zahteval vrnitev slovenskemu prebivalstvu odvzetih pravic. Zaradi tega ga je OF obtožila izdajstva nad slovenskim narodom in sodelovanja z okupatorjem, tajno komunistično sodišče pa ga je obsodilo na smrt. Dva komunistična likvidatorja sta ga ubila na binkoštni torek 26. maja 1942. pred Cirilovim domom v Streliški ulici v Ljubljani.

ZAKAJ VIŠARSKO SLOVENSTVO?

Prof. Ehrlich je trdno veroval v slovenski narod in njegovo zgodovinsko poslanstvo v središču Evrope. Nadaljevanje na str. 7

Devizni računi še vedno dobivajo „udarce“. Vse penzije, ki jih dobijo jugoslovani iz inozemstva v bodoče ne morejo več biti vloženi na devizne račune. Najnovejša uredba predvideva, da se te devizne penzije takoj izplačajo v dinarjih.

Vera je še vedno zelo napoti režimu. Ljubljanska TV je kazala film o Borgijcih. Rodna Gruda v majski številki leto 1984 v članku „Uradna“ slovensčina navaja storijo duhovnika iz Zagorja ob Savi, ki je pri potoval iz Italije in si je kot dušni pastir v tem kraju lastil pravico „prve noči“. Po „Rodni Grudi“ se tega neveste niso niti hudo branile.

Za obletnico Titove smrti je priobčen članek ameriškega novinarja John Philips (RG Maj 1984). Bivša Jugoslavija, po pisanju tega novinarja, je bila podpirana v zunanji politiki od Francije, v zameno za „ekonomsko sužnost, ki je Jugoslavijo ponižala v satelitsko državo.“ Tito je dvignil Jugoslavijo iz zaostale balkanske province, napol kolonialne dežele na raven neodvisne dežele domovine svobodnih ljudi in enakopravnih narodov. Vsa čast temu „novinarju“ - noben slovenski komunist danes ne pripoveduje takih pravic. „Neodvisni“ SFRJ pa danes diktirajo IFM obresti, razvrednotenje dinarja vsaj enkrat na mesec in nekontrolirane cene.

Olimpiada 1984

SZ dokončno ne bo zastopala na olimpiadi v Los Angelesu. Radi politične solidarnosti ji sledi ves komunistični tabor z izjemo Kitajske, Romunije in SFRJ. Razlogov je več. Eden je vsekakor „revanža“ za bojkot zapada Moskvi leta 1980. Važnejši pa bi mogel biti delovanje komiteja za pomoč eventualnim prebežnikom. Po skušnjah preteklih let bi ta pomoč mogla zajeti precej vrhunskih športnikov sovjetskega bloka.

Šport je sedaj nedvomno postal važen v politični areni. Začeli so z Južno Afriko. Na pritisk afriških držav in podpori SZ so povsem izolirali Južno Afriko. Če se je že na ta način šport izkazal za žogo politiki, bi po vsej logiki morale priti na listo bojkota vse komunistične države, kjer vsaj 90% prebivalstva „diskriminirajo“ in zatirano v hujšem „apartheidu“ kot v Južni Afriki. Te moralne moči zapad ni imel. Dopustil je enostranski bojkot, kjer običajno Sovjetska zveza s pomočjo propagande in protestov odnese zmago. V takem enostranskem nedemokratskem postopku in hoče zadovoljiti SZ, nosi veliko krivdo Mednarodni Olimpijski odbor sam (IOC). Ta odbor namreč izda vsem novinarjem dovoljenje biti prisoten in poročati z olimpiade. Sedaj go odkrili, da je IOC napravila izjemo in zadnjih 10 let noče izdati takega dovoljenja poročevalcem Radio Free Europe in Radio Liberty iz Muenchena. Kot je znano ti dve radio postaji so trn v peti SZ radi njihovega poročanja v

Nadaljevanje na str. 7

Nadaljevanje iz str. 6

pe. Kot koroški Slovenec je bridko občutil vso bolečino svojega na smrt obsojenega naroda prav v krajih, kjer je bilo nekoč središče slovenske karantanske države, zibelka slovenstva. Prav tako je s skrbjo gledal preganjanje slovenstva v Italiji in — vkljub italijanskemu bahanju z rimsko kulturo — naravnost surovega in nasilnega raznarodovanja Slovencev. Po kratkih letih obstoja Jugoslavije je razočaran spoznal, da tudi v tej državi obstoj slovenskega naroda ni zavarovan. Kot zaveden in razsoden Slovenec je zato mogel najti samo še eno varno pot v bodočnost slovenskega naroda: neodvisno slovensko državo. V njem se je utrdilo prepričanje, da je najprej treba utrditi slovenstvo v svetu, predstaviti slovenski narod mednarodni javnosti in ji dopovedati, da so Slovenci narod, ki s svojo navzočnostjo na tem važnem delu Evrope še nikdar ni in tudi nikdar ne bo nikogar ogrožal. Hoče samo na tej zemlji v miru živeti in v miru razvijati lastnosti, ki so mu potrebne za izpolnitev svojega naravnega poslanstva: družiti jug s severom in vzhod z zahodom in ohraniti vsem narodom odprta vrata na poti skozi srednjo Evropo.

Tine Duh

Smer v Slovensko državo, maj 1984

POMEN TRPLJENJA IN PRELITE KRV

Letošnji junij je že devetintrideseti v vrsti spominskih mesecev pobitih slovenskih domobrancev in tudi enakega števila let našega begunstva oz. naglega, za veliko večino nepričakovanega odhoda iz domovine. Paradoks je takrat bil: vedno zmagoviti slovenski domobranci in komunističnih tolpa čista Dolenjska, Notranjska in Primorska, zasedanje slovenskega parlamenta na Taboru in razglasitev slovenske narodne države v okviru federativne Jugoslavije, obenem pa nenaden in neorganiziran pobeg čez Karavanke v roke zapadnim „zaveznikom“, ki so nas čez nekaj dni brez kakega obotavljanja izdali. Prvi in glavni vzrok za naš pobeg je takrat bil predvsem strah za življenje, ker smo poznali komunistično divjanje po Dolenjskem in Notranjskem, vedeli smo za liste na smrt obsojenih — samo v Ljubljani jih je bilo čez 2000. Zato se je hotel rešiti, kdor se je rešiti mogel; mogli se niso mogli. Toda vse to je že del polpretekle zgodovine in žalostnih spominov, desetisočev beguncev po vseh celinah sveta in stotisočev, ki jim je v domovini bilo dano preživeti one strane čase. Enajst ali morda več tisočev mladih slovenskih fantov je takrat padlo pod streli komunističnih brzostrelk in strojnic po slovenskih gozdovih. Danes tudi sledov za temi grobovi ni več; prerasli so jih gozdovi, žitna polja in travniki. Ostal pa je za njimi naš spomin v Stvarnikovem knjigovodstvu pa v knjižba vrednosti njihovega trpljenja in prelite krvi za ideal, ki ga takrat niso mogli doseči: svoboda slovenskega naroda.

Svoboda slovenskega naroda so slovenski domobranci že plačali s svojim trpljenjem, svojo krvjo in življenjem. Počastimo to njihovo žrtev z vztrajnim in nesebičnim delom za lepšo slovensko bodočnost. Naši domobranci so za njo dali najvišji in najdražji dar!

Po: Smer v Slovensko državo, maj 1984

Olimpiada 1984

Nadaljevanje iz str. 6

vseh jezikih vzhodnega bloka. Kljub temu da pravila IOC ne dovoljujejo tako diskriminacije, je izvirni odbor IOC prepričan, da udeležbo preje omenjenim novinarjem. Eden izmed članov tega komiteja IOC je sin pokojnega prezidenta g. Julian Roosevelt! Ko IOC tako skuša hlapčevsko ustreči SZ je bil sedaj nagrajen za to poniževalno klečeplazenje z drastičnim bojkotom SZ letošnje olimpiade.

Ako prenesemo problem poniževalnega oportunizma v politiki, kulturi in športu nam Slovincem ne manjka snovi. Med revolucijo je škofjeloški trgovec preskrbel 30 vagonov hrane partizanom. Za nagrado je bil 6 tednov po revoluciji izgnan v Avstrijo. Kot je znano so

obiski slovensko-kanadskih športnikov in kulturnikov doma običajno zlorabljeni v političnem namene, ko radi ali ne radi, običajno končajo v SLOVENSKEM DACHAU s plesi in igrami v slavo borčevskega dne. Ko pa pridejo slovenski športniki in kulturniki v Kanado pa se dosledno izogibajo celo naših dvoran. To bi naj vsi dobro premislili, predno pošljejo našo mladino na „škofjeloški ples“!!!

ZU

NOVE NEPREMIČNINSKE DAVČNE IZJEME

v pomoč delanezmogućnim in starejšim državljanom doma.

Zakaj je bil vpostavljen novi načrt?

„Mnogi starejši in delanezmogućni živi s svojimi družinami. Seveda v takšnem slučaju nujenja možnosti stanovanja to zahteva večja popravila doma, ki povzroči povišanje davkov za nepremičnine. Mi moramo podpirati - ne kaznovati - družine v njihovih željah nuditi možnosti stanovanja in potrebno pomoč in nege.“

Budget Statement - May 15, 1984, The Honourable Larry Grossman, Q.C., Treasurer of Ontario.

Ali načrtovanje zahteva direktno finančno pomoč za popravila? Ne. Prihranki so v znižanju nepremičninskih davkov vsako leto, ne pa v podporah ali posojilih za popravila. Po tem načrtovanju, določena vrednost popravila ne bo vključena, ko bo račun vaš nepremičninski davek, seveda samo v primeru, če so popravila bila narejena v pomoč delanezmogućnih ali starejših živečih doma.

Kdo lahko zaprosi? Vsak lastnik nepremičnin, ki napravi popravila da možnost stanovanja ljudem ki so stari 65 let ali več, in za vse, neglede na starost, ki so fizično ali duševno nezmožni dela, ki bi v nasprotnem slučaju morali živeti v kakršnikoli instituciji. **Ali lahko samo družine od delanezmogućnih ali starejših državljanov zaprosijo za to izjemo?** Ni nujno. Naprimer, če želite narediti popravila da vzamete na stanovanje prijatelja v vašem domu, posebno pa še delanezmogućni in starejši državljan, lahko zaprosijo za izjemo naravnost, če ti podvzamejo popravila, ki jim bodo omogočila živeti še nadalje v lastnih domovih.

Kakšen način popravil nudi te možnosti? Kakršnekoli prizidek, popravila ali spremembe, ki so posebej navezane na potrebe

delanezmogućnih in starejših ali starejših prebivalcev ki zadostijo teh izjemam. Te lahko vključujejo na primer posebne spremembe pri stranišču, ali razširjenje obstoječega doma. (Pomnite: splošna popravila in vzdrževanje nikakor ne poviša obdavčevanja.) **Ali te izjeme veljajo za izpremembe že v teku ali gotove predno je bilo to načrtovanje napovedano?** Samo popravila po 15. maju 1984, ko je bilo načrtovanje razglašeno, pridejo v poštev za nepremičninske davčne izjeme potem, ko je bilo delo končano.

Koliko časa bodo te izjeme veljale? Davčne izjeme so v veljavi dokler starejši državljan ali delanezmogućne osebe uporabljajo nepremičnine kot njihovo glavno prebivališče (Principal residence).

Kako sprejmete to novo nepremičninsko davčno izjemo? Prvi korak je, da kličete vaš krajevni „Assesment Office“ številko, ki je v seznamu tukaj spodaj. Da preprečite kakršnokoli možno razočaranje, kličite nas, predno dokončujete vaš načrt. Mi čakamo na razgovor za načrtovanje v obsežnejši meri.

Prosimo, da se pogovorite z vašim krajevnim uradom za obdavčenje „Assesment Office“. Mi vam hočemo pomagati.

TORONTO
REGIONAL ASSESSMENT OFFICE
2221 Yonge Street
TORONTO, Ontario M4S 2B4
(416) 486-6300
Commissioner - A.F. Thompson

NORTH YORK
REGIONAL ASSESSMENT OFFICE
55 Doncaster Avenue
THORNHILL, Ontario L3T 1L7
(416) 889-9503
Commissioner - S.C. Stephen

SCARBOROUGH AND EAST YORK
REGIONAL ASSESSMENT OFFICE
7 Overlea Boulevard
TORONTO, Ontario M4H 1A8
(416) 423-1240
Commissioner - M.K. Bowen

ETOBICOKE AND YORK
REGIONAL ASSESSMENT OFFICE
4 Eva Road
ETOBICOKE, Ontario M9C 2A8
(416) 621-9400
Commissioner - E.R. Bailey

Prevod oskrbljen po tem časopisu od besedila, ki ga je oskrbel urad ONTARIO MINISTRY OF REVENUE.

Government
of
Ontario

Hon. Larry Grossman, Q.C.
Treasurer of Ontario

Hon. Bud Gregory
Minister of Revenue

SLOVENSKI HOTEL »BLEĐ« V RIMU

Lastnik: VINKO LEVSTIK

HOTEL »BLEĐ« - VIA S. CROCE IN GERUSALEMME, 40
00185 ROMA - RIM - TEL. 06/777102 - TELEX Hbled 620196

Zahvala

Od srca se zahvaljujemo vsem dobrim ljudem, ki so ji skrbno in ljubeznivo lajšali trpljenje. Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin.

Vsi njeni

Že v prejšnji številki smo poročali „O smrtnici Jugoslaviji“, s katero je ljubljanski študentski list *Tribuna* dne 23. 3. 1984 razveselil slovensko javnost, dokazuje, kako dobro je izrazil mnenje večine slovenskega naroda. List so prestrašene jugooblasti seveda zaplenile, zapleniti pa niso mogle goreče želje Slovencev, da bi čimprej postali svobodni v lastni in suvereni Slovenski državi! Mi verujemo, da se bo tudi ta želja slovenskega naroda kmalu uresničila!

Sporočamo žalostno vest

PREDVSEM ZARADI ZAHTEV PO DOSLEDNEM URESNIČEVANJU DOLGOROČNEGA STABILIZACIJSKEGA PROGRAMA, NE PA ZARADI POGOJEV, KI SMO JIH SPREJELI V POGAJANJH Z MEDNARODNIM DEJAVNIM SKLADOM, SE BODO RAZMERE V GOSPODARSTVU, S TEM PA TUDI POLOŽAJ DELOVNIH LJUDI ZAOSTRILE. VENDAR SE JE TREBA Z DEJSTVI IN RESNICO SPRJAZNITI IN BI BILO ZATO POPOLNOMA NESMISELNO TARNANJE NAD TEM, DA NAS KDO IZSILJUJE, ČE PA VSI VEMO, DA JE PLAČEVANJE PRETEKLIH NAPAK PAČ TEŽAVNA REČ.

Zalujoci

Gdč.

Gdč. Lidija Dolinar - Slovenski folklorni institut

**Slovene
Folklore
Institute
of America**

presents

Third FESTIVAL of Slovene Folklore in America

HUNDREDS OF COLORFUL FOLKDANCERS, MUSICIANS
AND SINGERS FROM ACROSS U.S. AND CANADA
IN THEIR MULTICOLORED REGIONAL COSTUMES

Saturday August 25

Sunday August 26

PERFORMANCES ON BOTH DAYS FROM 1.00 p.m. ON

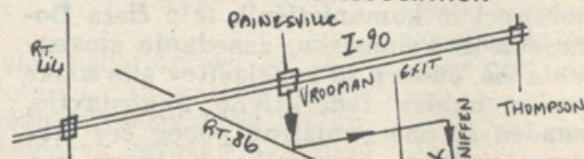
AMLA RECREATION CENTER

7024 KNIFFEN RD LEROY TOWNSHIP

FOR GROUP DISCOUNTS, RESERVATIONS,
BUS AND ACCOMMODATION INFORMATION, CALL 216-951-1782

AMERICAN MUTUAL LIFE ASSOCIATION

**Featuring famous bands for extra entertainment,
refreshments, food, dancing, modern facilities**

Tretji festival slovenske folklore v Ameriki se letos vrši na posestvu Ameriške dobrodelne zveze (AMLA) v Leroy Township blizu Clevelanda v soboto, 25. avgusta in nedeljo, 26. avgusta, katerega prireja Slovenski folklorni inštitut.

Letošnji folklorni festival je že težko pričakovan od mnogih, kateri so se udeležili teh festivalov v preteklih letih. Ljubiteljem slovenske folklorne tradicije, glazbe in pestrih, barvitih narodnih noš iz vseh slovenskih pokrajin se obeta letos še mnogo bogatejši in pestrejši dvodnevni folklorni program kot prejšnja leta. Folklorni sporedi mnogih folklornih in glasbenih skupin se bodo vršili oba dni od ene ure dalje.

Poleg skupin vseh starosti Slovenskega folklornega inštituta bodo med drugimi nastopale tudi poznane folklorne skupine: TRIGLAV iz Londona, NAGELJ iz Toronta, S.A.R.C. iz Chicaga, ter Geneva Grape Jamboree Slovenian Folkdancers. Vse te skupine so v preteklosti doživljale velike uspehe med slovensko in ameriško javnostjo.

Na sobotnem nastopu bo nastopala tudi slovenska godba na pihala, United Slovenian Society Band. Nastopala bo tudi profesionalna skupina iz Columbusa ŽIVILI ter mednarodna skupina iz Akrona, obe tudi nastopajo s slovenskimi plesi in so tudi pod slovenskim vodstvom.

Za ples in zabavo bodo oba večera igrali orkestri: Veseli Slovenci, Alpski Sextet, orkester Toneta Klepca in kakor tudi veliko število "Button Box" orkestrov in to na odru na prostem kakor tudi v dvorani. Preskrbljeno bo z pestro izbiro pijač in okrepčil.

Ne zamudite tega velikega praznika Slovenske folklorne v zadnjo soboto in nedeljo v avgustu na AMLA Recreation Center. Pripeljite s seboj svoje prijatelje, družine in še posebej otroke. Brezdvomno se nam vsem obeta edinstveni nepozabni dogodek.

Mogoče ne veste, da...

- da bo kmalu izšel dokument, iz katerega bo nedvoumno izhajalo, kaj je mislil Edvard Kocbek o mariborski reviji ZNAMENJE, za katero stoji naslovni škof dr. Grmič ...
- da tako imenovani Marksistični center, ki naj bi predstavljal nekakšne možgane slovenskega marksizma, šteje okrog 400 članov ...
- da baje v Medjugorju pogosto izmenjavajo policaje, ker se tam hitro spreobračajo ...

- da v uživanju mamil Ljubljana prednjači pred Sarajevom, Beogradom in Zagrebom ...
- da ima KATOLIŠKI GLAS enkrat več naročnikov na Tržaškem kot na Goriškem ...
- da se je slovensko bralno občinstvo zelo skrčilo, saj knjige bere samo še 35% Slovencev ...
- da je 3.1.1984 drugo omrežje BBC predvajalo televizijski dokumentarec »The Klagenfurt Affaire« o vračanju 26.000 četnikov Titu in da je krivdo za to naprtilo pokojnemu maršalu Alexandru in še živemu politiku Macmillanu ...